

EFEKTE ANËSORE TË TRAJTIMIT TË KANCERIT TË GJIRIT ME KIMIOTERAPI ADJUVANTE SIPAS SKEMËS CMF

DHURATA TARIFA, As. Prof. Dr. XHEVDET HARASANI*

Summary

SIDE EFFECTS OF CMF REGIME IN THE TREATMENT OF BEAST CANCER

The often regime adjuvant chemotherapy for breast cancer used in our clinic is CMF. (Cyclophosphamid, methotraxate, 5-Fu). In this study we have examined the side effects of this treatment in 47 patients. We have seen these side effects: nausea, vomiting, amenorrhea, leucopenia, trombocitopenia, weight loss, hemorrhagic cystitis, alopecia, stomatitis.

Besides the toxicity of chemotherapeutic agents, we think that other factors influenced in the general condition, of the patient. The most important factors are:

The dosage of the drugs, application's mode, the patient's age, hormonal state, etc.

Kimioterapia në kancerin e gjirit përdoret për trajtimin e sëmundjes si në stadiet e hershme të saj, postmastektomisë, në gratë me limfonodulë aksilare pozitive për të luftuar mikrometastazat, mbeten pas kirurgjisë, ashtu dhe për trajtimin e sëmundjes në stadiet e avancuara qoftë lokalisht apo me metastazat në distancë. Pra kemi të bëjnë përkatësisht me trajtimin adjuvant dhe atë kurativ të kancerit të gjirit. (1).

Zakonisht, kimioterapia adjuvante përbëhet nga skema të kombinimeve të citostatikëve, por janë tentuar edhe raste të trajtimit me një prepatar të vetëm (2). Duke krahasuar rezultatet e monokimioterapisë në kancerin e gjirit dhe me ato të kimioterapisë së kombinuar është parë që reagimi objektiv dhe zgjatja e reagimit ndaj trajtimit me monokimioterapi kanë qenë aq inferiore sa që monokimioterapia në trajtimin e kancerit të gjirit nuk përdoret më (3).

Ka disa skema të kimioterapisë adjuvante, që përdoren në trajtimin e kancerit të gjirit, por ajo më klasike dhe më e zakonshme, që përdoret sot është skema treshe CMF, e cila përbëhet nga një citostatik i grupit të alkilanteve – Cyclofosfamidi – dhe nga dy citostatike të grupit të antimetabolikëve: respektivisht, Methotreksati dhe 5-Fluorouracili. Ky kombinim përfaqëson skemën e zakonshme të trajtimit adjuvant të kancerit të gjirit dhe njëkohësisht "first-line" kimioterapinë më të përdorshme për kancerin e gjirit në stadiet të avancuara (2).

Synimi i këtij punimi është të paraqesë disa nga efektet anësore toksike, që janë vënë re në grup të sëmurësh me kancer të gjirit të trajtuar me skemën CMF në Klinikën e Onkologjisë në Tiranë.

Materiali dhe metodika

U studiuan 47 të sëmurë me kancer në gji, që kanë marrë trajtimin me kimioterapi adjuvante, sipas skemës CMF, gjatë periudhës janar-qershor 1993 në klinikën e Onkologjisë. Përpara fillimit të trajtimit me kimioterapi kemi kërkuar një bilanc të plotë të ekzaminimeve klinike dhe biokimike, pasi duhet pasur parasysh që elementet e gjakut periferik – leukocitet dhe trombocitet – të jenë përkatësisht 3500 mm³ e lart dhe 100000 mm³ e lartë. Në provat funksionale renale duhet që kreatinemia të jetë më pak se 1.5 mg/dl. Gjithashtu janë përfshirë në studim edhe të sëmurat me çrregullime të provave funksionale të mëlçisë, të cilat kishin nivelin e bilirubinës më pak se 3.0 mg/dl.

Të dhënat lidhur me mënyrën e reagimit dhe efektet e terapisë së aplikuar në varësi të tipit histologjik dhe gradës së milinjitetit të karcinomës do të jenë objekt i një punimi të ardhshëm.

Mënyra e administrimit

Zakonisht të tre citostatikët (komponentët përbërës të skemës CMF) i kemi aplikuar intravenozë në ditën e parë dhe të tretë.

Në 11 të sëmura kemi përdorur i.v. Methotreksatin dhe 5-Fluorouracili, ndërsa ciclofosfamidin e kemi dhënë nga goja ditën e parë deri ditën e katërbëdhjetë si dhe i.v. ditën e parë dhe të tretë.

Të sëmurat i trajtuam me doza fikse të skemës klasike të CMF (4), që janë 5-Fluorouracili 600 mg/m² ditën e parë dhe të tretë intravenozë, methotreksati 50 mg/m² ditën e parë dhe të tetë i.v., ndërsa endoksani

* Dërguar në Redaksi më 25 Dhjetor 1995, miratuar për botim më 20 Maj 1996.

Nga Shërbimi i Onkologjisë i Qendrës Spitalore Universitare (Dh.T, Xh.H.)

Adresa për letërkëmbim: Dh. Tarifa Shërbimi i Onkologjisë i Qendrës Spitalore Universitare të Tiranës.